

Asia: VN/28937/2021

Arviomuistio pienriitamenettelystä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SPATYN LAUSUNTO PIENRIITAMENETTELYN ARVIOMUISTIOTA KOSKIEN (VN/28937/2021)

Aluksi

Suomalaisten pysäköintialan toimijoiden yhdistyksen (Spaty) tehtävänä on tuottaa informaatiota pysäköintialaan ja yksityiseen pysäköinninvalvontaan liittyen sekä edistää alan kehitystä yleisesti sekä myös mahdollisiin lainsäädäntöhankkeisiin liittyen. Spatyn näkemyksen mukaan myös määrältään pienet saatavat tarvitsevat oikeussuojaa. Yksityisoikeudelliset pysäköinninvalvontamaksut ovat pääomaltaan pieniä (40–80 euroa), mutta riitapotentialiltaan huomattavia saatavia.

Lainsäädäntö on Suomessa monessakin mielessä alan kannalta aikaansa jäljessä. Vertailuna voidaan todeta, että esim. Ruotsissa on jo 1980-luvulta ollut voimassa Lag om kontrollavgift vid olovlig parkering, mikä säättää ajoneuvon omistajan ja kuljettajan yhteisvastuusta yksityisoikeudellisen valvontamaksun suorittamisen suhteen. Myös prosessuaalisten oikeuksien osalta nykyinen menettely on valvontayhtiöiden näkökulmasta puutteellinen.

Nykyinen prosessi ei tarjoa tehokkaita ja kustannustehokkaita oikeussuojakeinoja pysäköinninvalvontayhtiöille niiden omistusoikeudella suojattujen saatavien tehokkaaksi perimiseksi. Nykytila aiheuttaa huomattavan kalliita riitoja määrältään vähäisissä saatavissa, mikä ei ole kumpaisenkaan riita-asian asianosaisen intressissä.

Spatyn jäsenyritykset saattavat vireille tuomioistuimiin muistiossa tarkemmin yksilöidyistä 1.500:sta intressiltään alle 5.000 euron riita-asiasta huomattavan osan. Muistion ulkomaisen lainsäädännön vertailussa pysäköinninvalvontasaatatavat nousevat useampaan otteeseen esiin, joten olettavasti pysäköintiriidat korostuisivat myös suomalaisessa pienriitamenettelyssä. Spatyn näkemyksen mukaan pienriitamenettelystä tulisi ehdottomasti ja mahdollisimman pikaisesti säätää.

Millaista sääntelyä kannatetaan

Spatyn hahmottelema oikeussuojan tarve tulisi paremmin huomioiduksi jo alle 2.500 euron saatavien saattamisella pienriitamenettelyn piiriin. Arviomuistion valossa näin säädetty pienriitamenettely ei saavuttaisi prosentuaalisesti niin suurta osaa nykyriidoista, mutta muistiossa ennakoitu riita-asiain määrien kasvu oikeudenkäyntikynnyksen madaltuessa oletettavasti korostuisi kaikkein pienimpien saatavien kohdalla eniten. Erityisasiantuntemuksen tarve olisi olettavasti kaikkein pienimmissä riidoissa vähäisin.

Spaty arvioi parhaaksi sääntelymalliksi sen, että kaikki esim. mainitun 2.500 euron rajan alittavat saatavat saatettaisiin ilman osapuolten tai tuomioistuimen harkintaa pienriitamenettelyyn. Kyseisen rajan alittavissa vähäisissä saatavissa ei pitäisi olla sijaa erityiselle laskelmoinnille, vaan varmuuden ennakoitavissa olevasta kuluriskistä tulisi olla kaikkein keskeisimmällä sijalla. Pienimpien riitojen oikeudenkäynneissä oikeudenkäyntikulujen määrä ja niiden ennakoimattomuus on keskeisin oikeusturvaongelma.

Toisaalta lakisääteinen kuluraja olisi myös toteuttamiseltaan ja mahdollisen valvonnan näkökulmasta yksinkertaisin. Se mahdollistasi parhaiten myös ehdottomasti kannatettavan mahdollisuuden pienriidan sähköiseen vireillepanoon. Muutoinkin kaikin puolin kevennetty menettely olisi kannatettava: niin kirjallinen menettely kuin etäyhteyksien käyttäminenkin.

Spatyn arvion mukaan oikeudenmukaisimpaan lopputulokseen johtaisi sääntelymalli, jossa hävinnyt osapuoli korvaisi rajoitetun summan pienriidan voittaneen asianosaisen oikeudenkäyntikuluista. Tämä malli loisi parhaat mahdollisuudet sovinnolle. Potentiaalista sovintoa ei rajoittaisi po. mallissa useisiin tuhansiin euroihin nousseet oikeudenkäyntikulut, mutta se loisi asian hävinneelle edes jonkinasteisen kuluvastuun ja kannustiminen sopia asia, jolloin prosessin pitkittäminen keinotekoisesti ei saisi sijaa.

Pienriidoissa muutoksenhaun tulisi olla mahdollinen, mutta sääntelyn tulisi pyrkiä siihen, että käytännössä jatkokäsittely myönnettäisiin pienriita-asioissa harvoin ja – mikäli mahdollista – hovioikeuden ratkaisukokoonpanoa ja ratkaisumenettelyä pienriita-asioissa kevennettäisiin nykyvaatimuksista.

Christian Metsäranta

Hallituksen puheenjohtaja

Suomalaisten pysäköintialan toimijoiden yhdistys ry

Metsäranta Christian

Suomalaisten pysäköintialan toimijoiden yhdistys SPATY ry